

**Doamnei Voloh Larisa
Comisia parlamentară
"Comisia administrație publică"**

**Domnului Dumitru Alaiba
Comisia parlamentară
"Comisia economie, buget și finanțe"**

**Doamnei Natalia GAVRILIȚA
Prim-ministru al Republicii Moldova**

**Domnului Andrei SPÎNU
Viceprim-ministru
Ministru al Infrastructurii și Dezvoltării Regionale**

**Domnului Andrei MUNTEAN
Director adjunct
ANRCETI**

Nr. 402 din 11 iulie 2022

Ref.: Proiectul de lege nr. 261 pentru modificarea Legii nr. 28/2016 privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice

Asociația Națională a Companiilor din Domeniul TIC, Asociația Investitorilor Străini, Asociația Patronală „Camera de Comerț Americană din Moldova” și membrii lor care sunt furnizori autorizați de rețele de comunicații electronice, au examinat proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 28/2016, înregistrat în Parlament cu nr. 261 de un grup de deputați, prin care se propune revizuirea mecanismului de formare a tarifului pentru exercitarea dreptului de acces asupra proprietăților în scopul instalării rețelelor publice de comunicații electronice.

Nu susținem acest proiect și solicităm respingerea lui, pentru următoarele motive principale:

- modificările propuse sunt neîntemeiate, autorii proiectului motivându-și propunerile cu prevederi din legislația comunitară care nu sunt pertinente speței, dar se referă la acordarea accesului la infrastructura rețelelor de utilități publice (electricitate, gaz, energie termică, transport, apă și canalizare, etc.), inclusiv de comunicații electronice, și
- modificările propuse sunt în contradicție cu obiectivele legii în cauză, și anume reducerea costului instalării rețelelor de comunicații electronice în vederea facilitării dezvoltării unei infrastructuri de comunicații moderne pe întreg teritoriul țării.

În esență, prin substituirea plății unice pentru prejudiciul cauzat prin lucrările de instalare cu plăți periodice anuale, acest proiect urmărește să restabilească situația existență până în anul 2016, când proprietarii sau gestionarii imobilelor puneau furnizorii de rețele de comunicații electronice în fața unei alegeri: să accepte plata unor chirii exorbitante pentru amplasarea acestor rețele, care depășeau deseori chiriile pentru cele mai scumpe spații comerciale din mun. Chișinău, sau să demonteze rețelele.

De remarcat că costurile înalte pentru chirii sunt unul din principalele obstacole pentru extinderea și densificarea rețelelor de comunicații electronice, în special în regiuni, unde recuperarea investițiilor este mai dificilă. Acest fapt afectează disponibilitatea și calitatea serviciilor de comunicații electronice pentru consumatorii finali. De asemenea, costurile înalte pentru chirii sunt transpuse în tarife mai mari pentru serviciile de comunicații electronice, prestate consumatorilor finali.

1. Context

Legea nr. 28/2016 a fost inspirată din Directiva 2014/61/UE din 15 mai 2014 a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind măsuri de reducere a costului instalării rețelelor de comunicații electronice de mare viteză ([L_2014155RO.01000101.xml \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3AL_2014155RO.01000101.xml)).

Potrivit acestei Directive, economia digitală aduce schimbări profunde pieței interne. O infrastructură digitală de înaltă calitate stă practic la baza tuturor sectoarelor unei economii moderne și inovatoare și are o importanță strategică pentru coeziunea socială și teritorială. De aceea, toți cetățenii, precum și sectoarele privat și public, trebuie să aibă oportunitatea de a face parte din economia digitală.

Recunoscând importanța extinderii rețelelor de comunicații electronice de mare viteză, statele membre ale Uniunii Europene au aprobat obiective ambițioase, stabilite în Comunicările Comisiei Europene intitulate „Agenda digitală pentru Europa — promovarea digitală a creșterii în Europa pentru 2020” și “Deceniul digital al Europei: obiective digitale pentru 2030”¹. În acest context, ambele programe au identificat necesitatea elaborării unor politici de reducere a costurilor instalării rețelelor de comunicații electronice de mare viteză pe întreg teritoriul Uniunii.

În special, Directiva recunoaște că extinderea rețelelor de comunicații electronice de mare viteză fixe și fără fir necesită investiții substanțiale. O mare parte a costurilor respective poate fi atribuită ineficiențelor din procesul de extindere, legate de utilizarea infrastructurilor pasive existente (cum ar fi conductele, țevile, gurile de vizitare, cabinetele, stâlpii, pilonii, instalațiile de antenă, turnurile și alte construcții de sprijin), blocajelor legate de coordonarea lucrărilor de construcții civile, procedurilor administrative greoaie de acordare a autorizațiilor și blocajelor legate de instalarea rețelelor la interior, dificultăți care atrag obstacole financiare importante, în special în zonele rurale.

Luarea de măsuri vizând creșterea eficienței în utilizarea infrastructurilor existente și reducerea costurilor și a obstacolelor legate de executarea unor lucrări noi de inginerie civilă ar trebui să contribuie în mod semnificativ la asigurarea unei instalări rapide și pe scară largă a rețelelor de comunicații electronice de mare viteză, menținând, în același timp, o concurență reală, fără ca siguranța, securitatea și buna funcționare a infrastructurilor publice existente să fie afectate.

Reducerea costurilor instalării rețelelor de comunicații electronice de mare viteză ar contribui totodată la digitalizarea sectorului public, ceea ce va permite un efect de levier digital pentru toate sectoarele economiei, pe lângă reducerea costurilor pentru administrațiile publice și eficientizarea serviciilor oferite cetățenilor.

¹ În mod similar, Guvernul RM a lansat recent consultarea publică a Strategiei de transformare digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023–2030.

2. Prevederile esențiale ale Legii nr. 28/2016

Articolul 4 alin. (1) din această lege prevede că persoanele ce dețin ori administrează proprietăți publice sau private, inclusiv infrastructura fizică, au obligația de a negocia cu bună-credință cu furnizorii de rețele publice de comunicații electronice contracte de acces pe proprietăți și/sau de utilizare partajată a infrastructurii fizice pe care le dețin sau le administrează, în vederea construirii (instalării), întreținerii, demontării, înlocuirii, transferului sau re tehnologizării rețelelor publice de comunicații electronice ori a elementelor de infrastructură necesare susținerii acestora.

Potrivit art. 4 alin. (4), dreptul de acces asupra unor imobile proprietate publică sau privată este un drept de uz (folosință) pentru executarea lucrărilor necesare construirii (instalării), întreținerii, demontării, înlocuirii, transferului sau re tehnologizării rețelelor publice de comunicații electronice ori a elementelor de infrastructură necesare susținerii acestora, care se exercită în condițiile Legii nr. 28/2016, cu respectarea principiului minimeii afectări aduse proprietății și drepturilor proprietarului acesteia, fiind stabilit printr-un contract încheiat cu proprietarul, și se extinde pe toată durata de funcționare a rețelelor publice de comunicații electronice.

Conform art. 9 alin. (1)-(7), autoritățile publice centrale sau locale, alte instituții publice, precum și orice alte entități care exercită un drept de administrare asupra imobilelor proprietate publică a statului ori a unităților administrativ-teritoriale, inclusiv întreprinderile de stat sau municipale care au în administrare (gestiune) obiective de infrastructură tehnico-edilitară și titularii dreptului de administrare a proprietăților comune, inclusiv a celor din condominii, au dreptul să stabilească tarife pentru dreptul de acces pe proprietățile respective sau de utilizare partajată a infrastructurii fizice în funcție de elementele rețelelor de comunicații electronice sau elementele de infrastructură asociată care fac obiectul lucrărilor. Tarifele maxime pentru dreptul de acces pe proprietăți și/sau de utilizare partajată a infrastructurii fizice trebuie să fie nediscriminatorii, rezonabile și să fie stabilite în baza următoarelor criterii:

- a) să acopere prejudiciile directe și certe cauzate prin efectuarea lucrărilor;
- b) să fie proporționale cu afectarea proprietății respective;
- c) să se ia în considerare, atunci când este cazul, plusul de valoare adusă proprietății prin instalarea rețelelor de comunicații electronice sau a elementelor de infrastructură necesare susținerii acestora.

Tarifele maxime pentru dreptul de acces pe proprietățile publice și/sau de utilizare partajată a infrastructurii fizice, menționate la alin.(1), se stabilesc în baza unei metodologii de calcul elaborate de către Agenție, supusă consultării publice și aprobată de Guvern. Metodologia respectivă a fost aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1434 din 29.12.2016.

Autoritățile publice centrale sau locale, precum și orice alte instituții publice sau entități, titularii dreptului de administrare a proprietăților comune, inclusiv a celor din condominii, nu au dreptul să stabilească impozite, taxe, tarife, chirii pentru locațiunea spațiilor interne și externe sau alte plăți suplimentare, față de cele ce rezultă din contractele încheiate de către părți în condițiile Legii nr. 28/2016, pentru folosința proprietății publice ori a proprietății comune, inclusiv a celei din condominii, de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice pentru construirea sau instalarea acestor rețele ori pentru desfășurarea altor activități legate de exercitarea dreptului de acces pe proprietăți sau de utilizare partajată a infrastructurii fizice, reglementat prin Legea în cauză.

Tariful pentru dreptul de acces pe proprietăți și/sau de utilizare partajată a infrastructurii fizice în vederea construirii (instalării), întreținerii, demontării, înlocuirii, transferului sau re tehnologizării rețelelor publice de comunicații electronice ori a elementelor de infrastructură necesare susținerii acestora va lua forma unei plăți unice, stabilită în conformitate cu alin.(1) și (2) din art. 9 și achitată la încheierea contractului, în conformitate cu art.14.

Exercitarea dreptului de uz asupra unor imobile proprietate publică sau privată, sau aflate în proprietate comună, inclusiv a celor din condominii, de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice în vederea întreținerii, demontării, înlocuirii, transferării cablurilor, echipamentelor și a altor elemente de infrastructură asociată rețelelor respective, instalate în incinta acestor proprietăți, se realizează cu titlu gratuit.

Furnizorii de rețele publice de comunicații electronice care instalează rețele pe stâlpi, piloni sau pe alte elemente de infrastructură aflate în proprietate publică, inclusiv pe drumuri, datorează tarife doar persoanei care deține sau controlează elementele de infrastructură, în condițiile contractuale stabilite cu aceasta în conformitate cu prezenta lege.

Furnizorii de rețele publice de comunicații electronice care instalează rețele pe elemente de infrastructură fizică, care datorează tarife pentru utilizarea partajată a acestor elemente, nu datorează tarife pentru accesul la aceste elemente.

Legea nr. 28/2016 este o lege specială în raport cu Codul civil și Legea bugetului de stat. Anexa 9 din Legile bugetului de stat stabilește expres că prevederile acesteia nu se aplică raporturilor juridice reglementate de Legea nr. 28/2016.

Prevederile Legii nr. 28/2016 coincid practic cu prevederile Legii României nr. 159/2016 privind regimul infrastructurii fizice a rețelelor de comunicații electronice, precum și pentru stabilirea unor măsuri pentru reducerea costului instalării rețelelor de comunicații electronice², și ale Deciziei ANCOM nr. 997/2018 privind tarifele maxime care pot fi percepute pentru exercitarea dreptului de acces pe, deasupra, în sau sub imobilele proprietate publică³, care transpun Directiva menționată mai sus.

² **Art. 6 - (1)** În lipsa unor dispoziții legale contrare, pentru imobilele proprietate publică unde au fost realizate lucrări de acces pe proprietăți, în termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a deciziei președintelui ANCOM prevăzută la alin. (4), operatorii economici care nu au calitatea de operatori de rețea conform prezentei legi, operatorii de rețea pentru bunurile imobile care nu fac obiectul cap. III, instituțiile publice, inclusiv autoritățile administrației publice centrale sau locale, precum și orice alte entități care exercită dreptul de administrare asupra imobilelor proprietate publică a statului ori a unităților administrativ-teritoriale au obligația de a publica, respectiv de a modifica și/sau completa în cazul în care sunt deja publicate, pe pagina proprie de internet, atunci când există sau, în lipsa acesteia, prin afișare în locuri vizibile la sediul titularului, condițiile în care se realizează dreptul de acces la aceste imobile și documentele pe care solicitantul urmează să le prezinte în vederea dovedirii îndeplinirii acestor condiții, cu respectarea prevederilor art. 4.

(2) În lipsa unor dispoziții legale contrare, după data intrării în vigoare a deciziei președintelui ANCOM prevăzute la alin. (4), în cazul imobilelor proprietate publică unde nu au fost realizate lucrări de acces pe proprietăți, operatorii economici care nu au calitatea de operatori de rețea conform prezentei legi, operatorii de rețea pentru bunurile imobile care nu fac obiectul cap. III, instituțiile publice, inclusiv autoritățile administrației publice centrale sau locale, precum și orice alte entități care exercită dreptul de administrare asupra imobilelor proprietate publică a statului ori a unităților administrativ-teritoriale au obligația de a publica pe pagina proprie de internet, atunci când există sau, în lipsa acesteia, prin afișare în locuri vizibile la sediul titularului, în termen de 30 de zile de la data primirii pentru prima dată a unei cereri în vederea exercitării dreptului de acces la un anumit imobil proprietate publică, condițiile în care se realizează dreptul de acces la acest imobil și documentele pe care solicitantul urmează să le prezinte în vederea dovedirii îndeplinirii acestor condiții, cu respectarea prevederilor art. 4.

(4) Tarifele maxime care pot fi percepute de entitățile prevăzute la alin. (1) sau (2) vor acoperi contravaloarea lipsei de folosință și despăgubirea pentru prejudiciile directe și certe cauzate prin efectuarea lucrărilor, precum și prin existența și funcționarea rețelelor de comunicații electronice și a elementelor de infrastructură fizică instalate, fiind stabilite prin decizia președintelui ANCOM, emisă în termen de maxim 9 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Art. 11 –

(4) În cazul exercitării dreptului de acces pe proprietatea privată, prețul datorat de furnizorul de rețele publice de comunicații electronice reprezintă contravaloarea lipsei de folosință și despăgubirea pentru prejudiciile directe și certe cauzate prin efectuarea lucrărilor, precum și prin existența și funcționarea rețelelor de comunicații electronice și a elementelor de infrastructură fizică instalate.

³ Art. 1 –

(2) Pentru elementele de rețea de comunicații electronice și elemente de infrastructură fizică care nu sunt incluse în anexă, respectiv antene, cabinete, camere tehnice, camere de tragere, conducte, stații de bază, stâlpi, piloni, turnuri, alte echipamente și infrastructuri fizice suport, precum și pentru cablurile și cutiile pentru care se exercită un alt tip de acces decât cel prevăzut în anexă, tariful pentru exercitarea dreptului de acces pe, deasupra, în sau sub imobilele proprietate publică nu poate depăși valoarea de zero lei.

3. Obiecțiile referitoare la modificările propuse

Ideea principală care stă la baza Legii nr. 28/2016 este că, în scopul facilitării dezvoltării rețelelor de comunicații electronice și asigurării unor tarife accesibile pentru servicii de comunicații electronice destinate publicului, furnizorii de rețele de comunicații electronice nu mai trebuie să fie obligați să achite chirie sau plăți echivalente pentru folosința proprietății pe care instalează rețelele de comunicații electronice.

Totodată, în conformitate cu art. 9 alin. (1) din Legea nominalizată, furnizorii de rețele de comunicații electronice pot fi obligați să achite tarife pentru folosința proprietății respectiv numai în măsura în care asemenea tarife acoperă prejudiciile directe și certe cauzate prin efectuarea lucrărilor, care trebuie să fie proporționale cu afectarea proprietății respective.

Potrivit art. 934 Cod civil, creditorul are dreptul la despăgubiri pentru întregul prejudiciu cauzat prin neexecutarea obligației, cu excepția cazului în care debitorul demonstrează că neexecutarea este justificată.

Despăgubirile trebuie să acopere doar prejudiciul suferit de creditor care este consecința directă și necesară a neexecutării. Prejudiciul reparat prin despăgubiri cuprinde și prejudiciul viitor care, în mod rezonabil, s-ar fi produs.

Conform art. 936 Cod civil, despăgubirile pentru prejudiciul patrimonial cauzat prin neexecutarea obligației reprezintă suma de bani care va pune creditorul, pe cât este posibil, în situația în care s-ar fi aflat dacă obligația s-ar fi executat în mod corespunzător. Aceste despăgubiri acoperă dauna suferită real (inclusiv cheltuielile suportate și reducerea valorii bunului) și profitul ratat de creditor. Creditorului îi revine sarcina de a demonstra mărimea prejudiciului pentru care cere despăgubiri.

În acest context, propunerea autorilor proiectului de a completa criteriile pentru stabilirea tarifelor de acces, menționate la art. 9 alin. (1), este neîntemeiată.

În primul rând, “eventualele costuri suplimentare de întreținere și adaptare” (noua lit. d)) și “costurile eventualelor măsuri preventive de salvagardare care ar trebui adoptate pentru a limita efectele negative asupra siguranței, securității și integrității rețelelor” (noua lit. e)) sunt deja cuprinse în noțiunea de “prejudicii directe și certe cauzate prin efectuarea lucrărilor”. Acest fapt este prevăzut explicit în Metodologia aprobată prin HG nr. 1434/2016⁴.

⁴ 2. Prezentă Metodologie se bazează pe următoarele principii:

...

2) costurile (prejudiciile) directe și certe suportate prin efectuarea lucrărilor, oferirea accesului pe proprietăți și/sau utilizarea partajată a infrastructurii fizice să fie recuperate

...

9. Tarifele pentru dreptul de acces pe proprietățile publice și/sau de utilizare partajată a infrastructurii fizice cuprind costurile entității menționate la pct.1 din prezenta Metodologie, legate de pregătirea infrastructurii respective pentru oferirea accesului, pornind de la starea inițială la momentul parvenirii solicitării.

10. Cuantumurile maxime ale tarifelor care pot fi percepute de la furnizori pentru exercitarea dreptului de acces pe proprietățile publice și/sau de utilizare partajată a infrastructurii fizice se calculează aplicând formula:

$$T = C_D - \Delta V,$$

unde:

T – tariful pentru dreptul de acces pe proprietățile publice și/sau de utilizare partajată a infrastructurii fizice;

C_D – costurile directe, inclusiv de capital, suportate în legătură cu oferirea dreptului de acces pe proprietățile publice și/sau de utilizare partajată a infrastructurii fizice;

ΔV – creșterea valorii proprietății publice ca urmare a exercitării dreptului de acces pe aceasta și/sau de utilizare partajată a infrastructurii fizice (plusul de valoare al proprietății ca urmare a dotării cu infrastructura de rețea de comunicații electronice).

11. Costurile directe incluse în tarif trebuie să respecte următoarele principii:

1) cauzalitatea – costurile trebuie să fie alocate serviciului care le-a generat; în tarif nu se includ costuri care nu sînt generate de necesitatea oferirii accesului solicitat, iar dacă costurile sînt generate și din alte motive, acestea se alocă tarifului în măsura în care au fost generate de necesitatea oferirii accesului solicitat;

În plus, redacția propusă nu prevede că “eventualele costuri suplimentare de întreținere și adaptare” ar trebui să fie generate de lucrările efectuate de furnizorii de rețele de comunicații electronice, ceea ce face posibilă obligarea furnizorilor de a achita costuri pentru care ei nu se fac responsabili.

Totodată, sintagma „eventualele costuri...” este ambiguă și, prin urmare, ar putea genera abuzuri din partea persoanelor care dețin sau administrează proprietăți, prin includerea în tariful de acces a unor costuri ipotetice. Includerea în lege a unor asemenea prevederi ambigue contravine art. 54 (1) lit. a) al Legii nr. 100/2017 privind actele normative, care prevede că „*Textul proiectului actului normativ se elaborează în limba română, cu respectarea următoarelor reguli: a) conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc...*”. Costurile care se includ în tariful de acces trebuie să fie direct proporționale cu costurile reale suportate în legătură cu acordarea accesului la infrastructură, iar acordarea accesului la infrastructură, în conformitate cu scopul Legii nr. 28/2016, nu trebuie privit de către proprietari/gestionari ca o sursă de profit.

În ceea ce privește “utilizarea unor eventuale subvenții publice acordate pentru construirea infrastructurii fizice” (noua lit. f)) și “destinația obiectului infrastructurii fizice” (noua lit. g)), aceste elemente nu au nicio legătură cu prejudiciul cauzat de lucrările efectuate de furnizorii de rețele de comunicații electronice și nu ar trebui să fie luate în calcul la stabilirea tarifului pentru acces. Mai mult ca atât, costurile acoperite prin

2) obiectivitatea – costurile trebuie să fie obiectiv necesare pentru a oferi accesul, obiectiv adjudecate serviciului de oferire a accesului, precum și certe, adică să poată fi calculate la data stabilirii tarifului de acces;

3) proporționalitatea – costurile pentru oferirea accesului trebuie să fie proporționale scopului și să nu fie excesive;

4) transparența – la solicitarea furnizorului, se argumentează mărimea și conținutul tarifului, cu anexarea materialelor justificative în acest sens.

12. Costurile directe (C_D) menționate la pct.10 din prezenta Metodologie cuprind acele cheltuieli care sînt în totalitate identificabile obiectului calculației (lucrările de pregătire a infrastructurii fizice pentru oferirea accesului solicitat). În aceste cheltuieli se includ și prejudiciile certe cauzate proprietății (reducerea determinabilă a valorii proprietății).

13. Costurile de capital se determină aplicînd o rată a rentabilității capitalului care, la momentul calculării tarifului, nu depășește nivelul mediu al ratelor dobînzilor la depozitele bancare pe termen mediu sau lung.

14. Nu se includ în tariful pentru dreptul de acces pe proprietățile publice și/sau de utilizare partajată a infrastructurii fizice următoarele costuri:

1) costurile indirecte, care sînt alocabile altor servicii și activități ale persoanei indicate la pct.1 din prezenta Metodologie;

2) cheltuielile comerciale, cheltuielile perioadei de gestiune, cheltuielile generale și administrative, precum și alte cheltuieli operaționale ce nu au fost cauzate de necesitatea pregătirii accesului;

3) costurile istorice legate de achiziția, construirea, reparația sau întreținerea infrastructurii, suportate din alte cauze decît cele generate de necesitatea de pregătire și oferire a accesului;

4) costurile legate de pregătirea infrastructurii fizice pe care și le asumă furnizorul ce solicită accesul;

5) costurile acoperite prin granturi;

6) plățile care, potrivit Standardului Național de Contabilitate „Cheltuieli”, nu sînt recunoscute ca cheltuieli.

15. Cheltuielile generale și administrative sînt determinate în conformitate cu anexa nr.3 la Standardul Național de Contabilitate „Cheltuieli”.

16. În sensul prezentei Metodologii, prejudiciu poate fi considerat:

1) valoarea lucrărilor necesare pentru restabilirea proprietății/infrastructurii în starea în care a fost înainte de a fi efectuate lucrările pentru oferirea accesului;

2) scăderea valorii proprietății/infrastructurii în urma efectuării lucrărilor de acces;

3) scăderea valorii terenului grevat cu drept de servitute;

4) valoarea roadei, în mod rezonabil, așteptate și neobținute, pierdute sau neculese din motivul intervențiilor ca urmare a exercitării dreptului de acces și care se determină în baza roadei medii în ultimii trei ani de pe suprafețe similare și a prețului preponderent pe piață în anul în care au loc intervențiile care duc la neobținere, pierdere sau imposibilitate de culegere a roadei;

5) valoarea plantelor defrișate.

17. Creșterea valorii proprietății se determină în baza informațiilor disponibile privitoare la valoarea pe piață a unei unități de măsură de proprietate similară cu și fără astfel de acces la rețelele respective de comunicații electronice.

18. În cazul în care informațiile menționate la pct.17 din prezenta Metodologie lipsesc, se iau în calcul informațiile referitoare la valoarea pe piață a proprietăților celor mai apropiate după caracteristici cu proprietatea în cauză.

subvenții publice nu ar trebui, în general, să fie recuperate de la furnizorii de rețele de comunicații electronice.

De asemenea, suntem categoric împotriva substituirii tarifului de acces sub formă de plată unică cu tariful de acces anual (noua redacție a art. 9 alin. (4)), precum și cu ajustarea contractelor încheiate anterior acestei modificări prin asemenea substituiri.

Asemenea modificare ar zădărnici scopul Legii nr. 28/2016 menționat mai sus de a reduce costurile instalării rețelelor de comunicații electronice prin anularea chiriilor pentru folosința proprietății și instituirea obligației de a compensa doar prejudiciul direct și cert cauzat prin efectuarea lucrărilor. Prin asemenea modificare, s-ar reintroduce efectiv obligația furnizorilor de rețele de comunicații electronice de a plăti chirie pentru folosința proprietății în scopul construirii (instalării), întreținerii, demontării, înlocuirii, transferului sau rețehnologizării rețelelor de comunicații electronice.

Totodată, ajustarea contractelor încheiate anterior acestei modificări prin transformarea tarifului de acces agreat anterior între părți sub formă de plată unică pentru întreaga durată de funcționare a rețelei de comunicații electronice în tarif de acces anual (art. 11 din proiect) ar echivala cu o confiscare a patrimoniului furnizorilor de rețele de comunicații electronice, deoarece aceștia vor fi lipsiți în mod nejustificat de un drept procurat și achitat integral în temeiul Legii nr. 28/2016 în vigoare în acel moment.

De asemenea, abrogarea alin. (5) din art. 9, care prevede dreptul de uz cu titlu gratuit al proprietății în scopul întreținerii, demontării, înlocuirii, transferării cablurilor, echipamentelor și a altor elemente de infrastructură asociată rețelelor respective, instalate în incinta acestor proprietăți, nu este justificată. Scopul acestei norme a fost de a confirma că, după conectarea unei clădiri la o rețea de comunicații electronice, persoanele ce dețin ori administrează clădirea nu au dreptul să perceapă vreo chirie sau plată echivalentă pentru utilizarea spațiilor comune din incinta clădirii, în/prin care sunt instalate sau trasate echipamentele și cablurile. Aceste echipamente și cabluri sunt destinate exclusiv deservirii abonaților din clădirea respectivă, iar prezența acestor echipamente și cabluri nu cauzează niciun prejudiciu suplimentar și nu generează niciun cost suplimentar pentru acești abonați sau pentru persoanele ce administrează clădirea. Un abonat care solicită conectarea la o rețea nu poate pretinde o plată pentru utilizarea proprietății sale în scopul conectării sale la rețea.

În ceea ce privește abrogarea alin. (6) din art. 9, nu susținem această propunere, deoarece această normă are scop prevenirea perceperei duble a tarifului de acces pentru utilizarea infrastructurii fizice (stâlpi, piloni, etc.) pe care sunt instalate rețelele de comunicații electronice și a proprietății (terenului, construcției, etc.) pe care este instalată acea infrastructură fizică. Instalarea și întreținerea acestor rețele pe asemenea infrastructură fizică nu cauzează niciun prejudiciu și nu generează niciun cost suplimentar pentru persoanele care dețin sau administrează terenul sau construcția pe care este instalată infrastructura fizică care găzduiește rețeaua de comunicații electronice.

Nu susținem completarea alin. (7) din art. 9, scopul redacției actuale fiind de a preveni perceperea dublă a tarifului de acces și a tarifului pentru utilizarea partajată a aceleiași proprietăți.

În ceea ce privește posibilitatea perceperei unor plăți adiționale rezultate din prejudiciul cauzat proprietății (noua redacție a alin. (3) și (7) din art. 9), observăm că, în conformitate cu alin. (1) și (2), tarifele de acces se calculează în baza prejudiciilor directe și certe cauzate prin efectuarea lucrărilor. Prin urmare, furnizorii de rețele de comunicații electronice nu pot fi impuși să compenseze asemenea prejudicii de două ori: o dată prin intermediul tarifului de acces și a doua oară prin intermediul plăților adiționale. Totodată, înțelegem preocuparea autorilor proiectului pentru asigurarea posibilității recuperării prejudiciului, cauzat intenționat sau din culpă gravă, care, la momentul stabilirii tarifului de acces, nu a fost și nu putea fi prevăzut în mod rezonabil de persoana care deține sau administrează proprietatea, ca fiind rezultatul probabil al efectuării lucrărilor (art. 937 Cod civil). În acest context, considerăm că o asemenea completare ar fi mai utilă a fi introdusă în contractul-tip de acces, aprobat de ANRCETI prin Hotărârea Consiliului său de Administrație nr. 13 din 07.07.2016.

Observăm că argumentele aduse de autorii proiectului în nota informativă la proiect pentru modificările propuse (de exemplu, recitalul 19 din Directiva 2014/61/UE) nu sunt pertinente speței, dar se referă la acordarea accesului la infrastructura rețelelor de utilități publice publice (electricitate, gaz, energie termică, transport, apă și canalizare, etc.), inclusiv de comunicații electronice.

Mizăm pe faptul că autoritățile vor rămâne fidele obiectivului de creare pentru investitorii în rețele de comunicații electronice din RM a unor condiții similare de activitate cu cele oferite în Uniunea Europeană și nu vor anula reforma cadrului juridic pentru instalarea rețelelor de comunicații electronice, implementată în anul 2016. Acest fapt va permite să fie evitat decalajul digital și va face RM mai competitivă pe plan economic și social.

Totodată, propunem organizarea unei întrevederi a mediului de afaceri cu autorii proiectului și reprezentanți ai autorităților publice interesate (Comisia parlamentară economie, buget și finanțe, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Consiliul Economic de pe lângă Prim-ministru, ANRCETI, etc.) în vederea clarificării poziției statului privind obiectivele de transformare digitală și măsurile de reducere a costului instalării rețelelor de comunicații electronice.

Vă mulțumim și Vă asigurăm de cele mai înalte considerațiuni,

Mila Malairău, Director Executiv
AmCham Moldova

Marina Bzovii, Director Executiv
ATIC

Ana Groza, Director Executiv
FIA